

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ
P.P.R. -6-6-448/17-16
U Zagrebu, 25. srpnja 2017.

DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE
g. Damir Lozančić, ravnatelj

SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA
g. Blaženko Boban, župan

GRAD SPLIT
g. Andro Krstulović Opara, gradonačelnik

PREDMET: požar u Splitu i okolici

Poštovani,

pučka pravobraniteljica provodi ispitni postupak o požaru koji je prema podacima Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS) dojavljen 17. srpnja 2017. u 00:42 sata na području Srinjina – Račnik, šireći se prema naseljima Sitno Donje i Gornje, Žrnovnica, Perun te je ušao u Grad Split, gdje je zahvatio objekte u predjelu Dračevca i Kamena, i koji je lokaliziran 19. srpnja u 11:00 sati.

Prije svega, želimo izraziti duboko poštovanje i zahvalnost svim pripadnicima vatrogasnih postrojbi, oružanih snaga, policije, civilne zaštite, građanima i svim drugim uključenim osobama, udrugama i institucijama, koji su nesebično i požrtvovno sudjelovali u gašenju požara i na taj način spriječili još teže njegove posljedice.

Upoznati smo s podacima objavljenim na web stranicama DUZS-a, Splitsko-dalmatinske županije, Grada Splita i ostalih tijela, poput Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Redovno pratimo i informacije iz medija te smo u kontaktu s građanima koji su u gašenju požara sudjelovali, a koji ovaj izvanredni događaj uspoređuju s katastrofom, koja je mogla za posljedice imati i značajne ljudske žrtve. Osim toga, još od 2016. postupamo

povodom stanja na odlagalištu otpada Karepovac, a poseban ispitni postupak je otvoren upravo povodom ugroze ovog odlagališta, također zahvaćenog požarom 17. srpnja ove godine

Svjesni smo i drugih požara na području iste i drugih županija, kao i vremenskih uvjeta te ljetnog doba godine u kojem i dalje prijetе opasnosti od novih požara, što dodatno pojačava potrebu za analizom postojećeg sustava, čiju najavlјenu izradu pozdravljamo i koju molimo da nam dostavite kada bude gotova. Međutim, zbog veličine ovog požara te opasnosti i posljedica koje je mogao, odnosno koje jest uzrokovao za ljude, životinje, okoliš i imovinu, kao i činjenice da je zahvatio sam Grad Split i zbog čega su aktivirane vatrogasne postrojbe s područja cijele zemlje, Oružane snage i policija, ovom prilikom smo primarno usmjereni samo na navedeni požar.

Uvodno, koristimo priliku podsjetiti kako je upravo nakon katastrofalnog događaja, poplave koja je u svibnju 2014. pogodila područje Vukovarsko-srijemske županije, donesen Zakon o sustavu civilne zaštite (NN 82/15). Budući da je tada odlukom Vlade RH proglašena katastrofa, smatrali smo važnim na primjeru takvog izvanrednog događaja pratiti razinu zaštite ljudskih prava te dati preporuke za unapređenje sustava kojemu je cilj zaštititi sigurnost građana u kriznim situacijama. Stoga smo u prosincu 2014. godine, Hrvatskom saboru podnijeli posebno [Izvješće pučke pravobraniteljice o ljudskim pravima u katastrofi uzrokovanoj poplavom u Vukovarsko-srijemskoj županiji](#), kojim smo nastojali dati izravan uvid u razmjere katastrofe iz perspektive ljudskih prava zagwarantiranih Ustavom, zakonima i međunarodnim dokumentima, a utemeljenog na pritužbama građana, terenskim obilascima poplavljenih područja i razgovara sa brojnim dionicima i stradalim građanima, dostupnim podatcima, medijskim člancima te analizi propisa. Iako je Izvješće bilo pripremljeno za područje na kojem je proglašena katastrofa, preporuke pučke pravobraniteljice su se odnosile na sve druge krizne situacije čije posljedice mogu utjecati na razinu ostvarivanja ljudskih prava, pogotovo kada takve pojave mogu biti učestale, poput požara, a posebno je bila naglašena i obveza informiranja javnosti, odnosno važnost pravodobnog pristupa informacijama u kriznim situacijama.

Nakon toga, 2015. godine donesen je novi Zakon o sustavu civilne zaštite, a u čijoj izradi je sudjelovao i Ured pučke pravobraniteljice, upravo s preporukama nastalima na iskustvu iz poplava. Tim je Zakonom znatno unaprijeđen zakonski okvir u okviru kojeg je trebalo donijeti niz podzakonskih propisa koji detaljnije uređuju sustav civilne zaštite te ga uspostavljaju na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, vodeći računa o financijskim mogućnostima različitih jedinica, njihovoj opremljenosti, obuci, koordinaciji, kako u preventivnom, tako i u reaktivnom djelovanju.

Navedeni požar stoga smatramo pravim primjerom za analizu ostvarenog iz Zakona o sustavu civilne zaštite, jer su požari i poplave, uz potrebe, potencijalno rizične situacije čiji negativni utjecaj treba prevenirati, za koje je potrebno biti pripravan te procijeniti rizik, kako bi se adekvatno reagiralo te ublažile posljedice za ljudski život, zdravlje, okoliš, javnu sigurnost i imovinu, što je predviđeno upravo Zakonom o sustavu civilne zaštite.

Slijedom toga, a kako predviđa isti Zakon, molimo za informaciju je li na prijedlog DUZS-a, Vlada RH donijela *Procjenu rizika od katastrofa za RH, Strategiju smanjenja rizika od*

katastrofa, Strategiju razvoja sustava civilne zaštite i Državni plan djelovanja civilne zaštite, te jesu li doneseni pravilnici predviđeni Zakonom. Jedinstvena evidencija, jedinstvena služba uzbunjivanja i informacijska baza podataka, temelj su za učinkovito funkcioniranje sustava na području cijele države, pa Vas također molimo za informaciju i jesu li ti mehanizmi korišteni u ovom požaru i na koji način.

Budući da je pitanje opreme i sredstava koji su vatrogascima na raspolaganju nužno za djelovanje na terenu, molimo da nam odgovorite kako se nakon donošenja Zakona financirao sustav civilne zaštite u RH, odnosno, je li osnovan izvanproračunski fond iz čl. 73. Zakona, kojemu je svrha ujednačavanje kvalitete sustava na području cijele države. U tom je kontekstu posebno važno znati kolika su financijska sredstva uložena u sustav i aktivnosti civilne zaštite na području Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije te kakvo je stanje operativnih snaga vatrogastva, kako na razini Hrvatske, tako i na području Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita, koje su, sukladno Zakonu, temeljna operativna snaga sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama pa se ulaganje u vatrogastvo mora smatrati njegovim prioritetom. Odnosno, u kontekstu [izjava](#) o nedovoljnom izdvajanju za vatrogastvo iz državnog proračuna, molimo Vas za informaciju kolika su ta izdvajanja bila u zadnjih pet godina i na što su se ulaganja odnosila.

Iz brojnih [svjedočanstava građana](#) koji su samoorganizirano sudjelovali u gašenju požara u samom Gradu Splitu, ali i kasnijih [izjava župana Splitsko-dalmatinske županije](#), na pojedinim lokalitetima, odnosno u obrani pojedinih kuća i drugih objekata, nije bilo vatrogasnih snaga, ili ih nije bilo dovoljno i pravovremeno. Slijedom toga, molimo Vas za informaciju kako je do ovakve situacije došlo, kada su bile pozvane dodatne snage iz drugih dijelova zemlje te što se može učiniti kako bi u sljedećoj sličnoj situaciji sustav reagirao brže i snažnije.

Kako bismo dobili uvid u funkcionalnost sustava na području Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije, molimo da nam odgovorite koje su od Zakonom predviđenih odluka i planova doneseni te što je od planiranog i uspostavljeno. Preventivno djelovanje je prva od tri faze sustava civilne zaštite pa Vas u tom smislu molimo za informacije kako se vršilo osposobljavanje na području Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita nakon donošenja Zakona i koje su preventivne aktivnosti od tada provedene.

Budući da je župan Splitsko-dalmatinske županije 20. srpnja proglasio elementarnu nepogodu, molimo Vas za obrazloženje po kojim je to kriterijima učinjeno. Naime, u ovom su požaru sudjelovale vatrogasne postrojbe iz gotovo cijele zemlje, a bile su aktivirane i Oružane snage RH i policija, što se po kriterijima iz Zakona određuje kao velika nesreća pa je upitno zašto ovaj požar nije tako kategoriziran. Slijedom toga, molimo i za informaciju kada su se i na čiji poziv te odluku aktivirale Oružane snage RH i policija, kako su u ovom požaru reagirale žurne službe i redovne snage JLRS, a kako operativne snage sustava civilne zaštite i koje od njih. Kako se se prilikom ovakvih izvanrednih događaja osnivaju stožeri, molimo da nam navedete koji su stožeri osnovani i tko je njima rukovodio te kako je proveden postupak uzbunjivanja i obavješćivanja stanovništva, je li i kada donesen nalog ili odluka o

preventivnom provođenju prisilne evakuacije i jesu li korištene, i koje, posebne ovlasti u provedbi neodgodivih mjera civilne zaštite.

Nadalje, i na primjeru ovog požara se problematičnim pokazalo upravo informiranje građana o potencijalnim opasnostima kojima su izloženi, o tome kako da se ponašaju kako bi sačuvali svoje živote, zdravlje i imovinu te od koga da očekuju pomoć i kada će ona stići. Informiranje, da bi bilo učinkovito, mora biti potpuno i pravovremeno, a što je, čini se iz dostupnih podataka, izostalo. Spontana samoorganiziranost, solidarnost i brza reakcija građana Splita, ali i cijele Hrvatske, izgleda da je spriječila ozbiljno prijeteće posljedice ovog požara i nadomjestila nedostatke sustava, što se nije smjelo dogoditi, niti bi se smjelo ponoviti. To posebno proizlazi iz izjave [gradonačelnika Grada Splita](#) o tome kako građani jesu, ali Grad nije bio spreman, ali i [župana Splitsko-dalmatinske županije](#) te stoga molimo za detaljnije informacije o tome kako se ogledala nespremnost Grada, odnosno o „malim propustima sustava“ te „potrebi da građani budu organiziraniji“ kako bi se izbjeglo stihijsko djelovanje.

Obzirom na sve izneseno, kao i činjenicu da i u trenutku pisanja ovog dopisa postoje aktivni požari na području naše zemlje, predlažemo da se temeljem Zakona o sustavu civilne zaštite provede inspekcijski nadzor za ovaj požar, o čijoj provedbi, utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama molimo da nas detaljno izvijestite. Ured pučke pravobraniteljice pritom je otvoren za suradnju kako bi se ublažile posljedice ovog, ali i drugih požara te kako bi se iskoristila prilika za nužna unapređenja sustava civilne zaštite.

Sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju (NN 76/12), molimo da nam u roku od 30 dana od primitka ovog dopisa, dostavite Vaše očitovanje, kao i sve druge informacije koje smatrate potrebnima, za cjelovito sagledavanje ovih pitanja.

S poštovanjem,

Na znanje:

Ministarstvo obrane

g. Damir Krstičević, potpredsjednik Vlade i ministar

Ministarstvo unutarnjih poslova

dr. sc. Davor Božinović, ministar